

TEO LT, AB

**SĄNAUDŲ APSKAITOS IR APSKAITOS ATSKYRIMO METINĖ ATASKAITA
UŽ 2012 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS**

TURINYS

1. VADOVYBĖS PAREIŠKIMAS.....	3
2. PAAIŠKINAMASIS RAŠTAS.....	4
3. SAŃAUDŲ APSKAITOS (VERSLO SAŃAUDŲ PASKIRSTYMO) IR APSKAITOS ATSKYRIMO METODIKA.....	5
4. VIDUTINĖS SVERTINĖS KAPITALO KAINOS APSKAIČIAVIMAS.....	16
5. NAUDOJAMO KAPITALO IR PROTINGUMO KRITERIJŲ ATITINKANČIOS INVESTICIJŲ GRAŽOS APSKAIČIAVIMO ATASKAITA.....	19
6. REGULIUOJAMŲ VERSLO VIENETŲ PELNO (NUOSTOLIO) ATASKAITA.....	20
7. REGULIUOJAMŲ VERSLO VIENETŲ NAUDOJAMO KAPITALO ATASKAITA.....	21
8. REGULIUOJAMŲ VERSLO VIENETŲ FAKTINĖS NAUDOJAMO KAPITALO GRAŽOS ATASKAITA.....	22

TEO LT, AB

Lietuvos Respublikos
ryšių reguliavimo tarnybos
direktoriui Feliksui Dobrovolskiui

2013-05-31 Nr. 02-56

VADOVYBĖS PAREIŠKIMAS, PATVIRTINANTIS SĄNAUDŲ APSKAITOS IR APSKAITOS ATSKYRIMO
SISTEMOS ATITIKIMĄ TEISĖS AKTAMS

Atsižvelgdami į mūsų turimas žinias bei įsitikinimą patvirtiname, kad TEO LT, AB Sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo sistema bei iš jos suformuotos ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais atitinka Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1V-360 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1V-1164 „Dėl sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ bei 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1V-361 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymo nr. 1V-738 „Dėl apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtintus Sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo taisyklių bei kitų galiojančių teisės aktų reikalavimus.

I. e. Finansų tarnybos vadovo pareigas

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. Poška', written over a light blue horizontal line.

Antanas Poška

TEO LT, AB

Lietuvos Respublikos
ryšių reguliavimo tarnybos
direktoriui Feliksui Dobrovolskiui

2013-05-31 Nr. 02-57

PAAIŠKINAMASIS RAŠTAS PRIE SĄNAUDŲ APSKAITOS IR APSKAITOS ATSKYRIMO SISTEMOS

Atsižvelgdami į mūsų turimas žinias bei įsitikinimą, pareiškiame, kad TEO LT, AB Sąnaudų apskaitos bei atskaitos atskyrimo sistema yra sukurta vadovaujantis Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1V-360 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1V-1164 „Dėl sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ bei 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1V-361 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. Birželio 14 d. įsakymo nr. 1V-738 „Dėl apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtintais Sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo taisyklių bei kitų galiojančių teisės aktų reikalavimais.

Atnaujinta sąnaudų apskaitos (verslo sąnaudų paskirstymo) ir apskaitos atskyrimo metodika:

1. pakeistas Vidaus infrastruktūros sistemos (KDV) ir Grupės IT sąnaudų paskirstymas (24.6.1, 24.6.5, 24.6.6 punktai),
2. pakeistas Klientų aptarnavimo sąnaudų paskirstymas (24.8 punktas).

Atnaujintas paslaugų sąrašas. Pridedamas 17 priedas – „Kiekvieno verslo vieneto paslaugų aprašymas“.

Veiklų ir sistemų pokyčiai aprašyti 18 priede „Veiklų ir sistemų pokyčiai“.

Kitų reikšmingų pokyčių, lyginant su 2011 m., Sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo sistemoje nebuvo.

Informacija, susijusi su Sąnaudų apskaita ir apskaitos atskyrimu paskelbta TEO LT, AB internetiniame tinklapyje (<http://www.teo.lt/node/1250>), kiek tai neprieštarauja Grupėje patvirtintam Komercinių bei technologinių paslapčių sąrašui.

I. e. Finansų tarnybos vadovo pareigas

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. Poška'.

Antanas Poška

3. SĄNAUDŲ APSKAITOS (VERSLO SĄNAUDŲ PASKIRSTYMO) IR APSKAITOS ATSKYRIMO METODIKA

I. BENDROSIS NUOSTATOS

1. Sąnaudų apskaitos (verslo sąnaudų paskirstymo) ir apskaitos atskyrimo metodika pagrįsta Lietuvos Respublikos Elektroninių ryšių įstatymu, ryšių reguliavimo tarnybos (toliau - RRT) direktoriaus 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1V-360 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1V-1164 „Dėl sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ bei 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. 1V-361 „Dėl Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. Birželio 14 d. Įsakymo nr. 1V-738 „Dėl apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Sąnaudų apskaitos ir Apskaitos atskyrimo taisyklės).

2. TEO LT, AB įmonių grupėje (toliau – Grupė) sąnaudų apskaita ir apskaitos atskyrimas yra atliekamas naudojantis Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modeliu (ang. *Activity Based Costing (ABC)*) naudojant MyABCM programinę įrangą. Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modelyje atliekamas pajamų, sąnaudų, turto bei įsipareigojimų atskyrimas pagal tam tikrus verslo vienetus.

3. Visa informacija sąnaudų paskirstymui renkama iš Grupės padalinių pagal Finansų tarnybos vadovo patvirtintą grafiką.

4. Šiame dokumente vartojamos šios sąvokos:

Didžiosios knygos modulis - Finansų ir verslo valdymo sistemos "Oracle Financials" sudedamoji dalis, kurioje kaupiama finansinė informacija, perduodama iš visų sistemoje integruotų modulių ir kitų sistemų.

Ilgalaikio turto modulis - Finansų ir verslo valdymo sistemos "Oracle Financials" sudedamoji dalis, kurioje vykdoma ilgalaikio turto apskaita.

Veikla – tai konkrečiu tikslu atliekamas darbas. Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modelyje skaičiuojamos atskirų veiklų sąnaudos ir paskirstomos kiekvienam sąnaudų objektui (paslaugai), atsižvelgiant į veiklos rezultato apimtį suteikiant paslaugą.

Tiesiogiai priskiriamos sąnaudos – sąnaudos, kurios su konkrečia galutine paslauga siejamos tiesiogiai ir yra priskiriamos paslaugai.

Netiesiogiai priskiriamos sąnaudos – sąnaudos, kurios su konkrečia galutine paslauga siejamos netiesiogiai ir gali būti priskiriamos paslaugai, taikant paskirstymo norminius koeficientus.

Nepaskirstomos sąnaudos – sąnaudos, kurios nėra susijusios su tiesiogine TEO LT, AB (toliau – Bendrovė) veikla ir dėl šios priežasties nepriskiriamos telekomunikacinėms paslaugoms.

Bendrosios sąnaudos, priskiriamos paslaugoms – sąnaudos, kurios su konkrečia paslauga nesiejamos nei tiesiogiai, nei netiesiogiai ir kurių ūkio subjektas negali paskirstyti paslaugoms pagal priežastingumo principą, tačiau šios sąnaudos yra būtinos ūkio subjekto veiklos tęstinumui.

Naudojamas kapitalas - turtas, reikalingas paslaugoms teikti. Naudojamas kapitalas yra gaunamas iš viso turto atėmus trumpalaikius įsipareigojimus bei atidėjimus.

Vidutinė svertinė kapitalo kaina (ang. *Weighted Average Cost Of Capital (WACC)*) - atspindi alternatyvias kapitalo panaudojimo sąnaudas arba protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą.

Sąnaudų centras – sąnaudų kaupimo objektas, kuriame atliekamas tarpinis sąnaudų kaupimas, siekiant paskirstyti sąnaudas galutiniams sąnaudų objektams (paslaugoms).

Norminis koeficientas (ang. *driver*) – sąnaudų nešiklis, parodantis, kokia skirstomų sąnaudų dalis yra priskiriama tam tikram sąnaudų centrui. Šis koeficientas naudojamas paskirstant tiesiogiai ir netiesiogiai priskiriamas sąnaudas.

Pagrindiniai procesai – klientų aptarnavimo, rinkodaros ir tinklo palaikymo procesų grupėse esančios veiklos.

Pagalbiniai procesai – verslui ir nenutrūkstamai bei sklandžiai pagrindinių procesų eigai užtikrinti reikalingos veiklos. Tai materialinio aprūpinimo, verslo valdymo, informacinių sistemų palaikymo, finansų ir investicijų valdymo procesų grupėse esančios veiklos.

Sąnaudų modulis – Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modelio sudėtinė dalis, kurioje užfiksuotos visos sąnaudos per ataskaitinį laikotarpį.

Veiklų modulis – Veiklos sąnaudų paskirstymo modelio sudėtinė dalis, kurioje visos veiklos yra sugrupuotos pagal procesus ir papildomai integruotas tinklo modelis.

Sąnaudų objektų modulis – Veiklos sąnaudų paskirstymo modelio sudėtinė dalis, kurioje teikiamos paslaugos sugrupuotos pagal verslo vienetus.

Verslo vienetas – logiškai išskiriama ūkio subjekto visos veiklos dalis, skirta tam tikrai paslaugų grupei sukurti ir parduoti. Verslo vieneta sudaro visi ūkio subjekto išteklių, tų išteklių transformavimo veiklos (procesai), susiję su šios grupės paslaugų vertės kūrimu bei tokių paslaugų teikimu kitiems verslo vienetams ir (ar) galutinių paslaugų gavėjams.

Tinklo modelis – veiklų modulio sudedamoji dalis, kurioje paskirstomos tinklo komponentų sąnaudos.

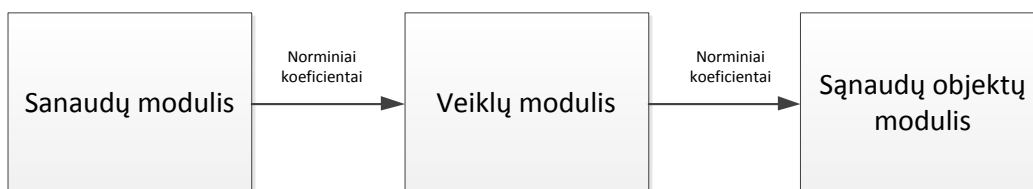
Tinklo komponentas – bet kuris viešojo ryšio tinklo sudedamąja dalimi esantis tinklo įrenginys ar elementas, kuris fiziniu ar loginiu būdu gali būti identifikuojamas kaip savarankiškas tinklo vienetas.

II. BENDRIEJI SĄNAUDŲ PASKIRSTYMO IR APSKAITOS ATSKYRIMO PRINCIPAI

5. Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modelį sudaro trys sudedamosios dalys:

- 5.1. sąnaudų modulis;
- 5.2. veiklų modulis;
- 5.3. sąnaudų objektų modulis.

6. Visi šie moduliai tarpusavyje yra susieti loginiais ir matematiniais ryšiais. Sąnaudos paskirstomos tiek modulių viduje, tiek iš modulio į modulį. Sąnaudos paskirstomos naudojant sąnaudų paskirstymo koeficientus, kol galiausiai pasiekia sąnaudų objektus.

1 pav. Sąnaudų paskirstymo per veiklas modelio struktūra

7. Sąnaudų paskirstymas ir apskaitos atskyrimas grindžiamas šiais principais:

- 7.1. priešastingumo;
- 7.2. kaupimo;
- 7.3. objektyvumo;
- 7.4. pastovumo;
- 7.5. skaidrumo;
- 7.6. naudingumo;
- 7.7. patikimumo.

8. Pirminiai duomenys apie patirtas sąnaudas ir sąnaudų objektų pajamų duomenys yra gaunami iš Didžiosios knygos modulo ataskaitų.

9. Pardavimo apimčių apskaitos duomenys gaunami iš Klientų aptarnavimo ir apskaitos sistemų ataskaitų bei kaupiamos statistinės informacijos kituose IT sistemų registruose.

III. SĄNAUDŲ MODULIS

10. Pirminiai duomenys, reikalingi modeliui sukurti – tai ataskaitinio laikotarpio sąnaudos, paimamos iš Didžiosios knygos ir Ilgalaikio turto modulių.

11. Iš Didžiosios knygos modulo perkeliama visa informacija apie sąnaudas, atlikus konsolidaciją tarp visų Grupės įmonių. Sąnaudų modulyje sąnaudos pirmiausia grupuojamos pagal Grupės įmones. Informacija apie ilgalaikio turto nusidėvėjimo dalį grupuojama į ilgalaikio turto kategorijas.

12. Visos sąnaudos iš Didžiosios knygos modulo pagal buhalterinės apskaitos sąskaitas yra sugrupuotos į ekonominius pogrupius. Sąskaitų ekonominiai pogrupiai formuojami tokiu būdu, kad jiems būtų galima naudoti vieną bendrą norminį koeficientą. Pogrupiai apjungiami į ekonomines grupes, atsižvelgiant į tų sąnaudų panaudojimo paskirtį.

13. Sąnaudų modulyje išskiriamos šios sąskaitų ekonominės grupės:

13.1. *Tiesioginės sąnaudos* – sąnaudos, kurios gali būti tiesiogiai ir vienareikšmiškai priskirtos paslaugai. Tiesioginėse sąnaudose išskirtos universaliųjų paslaugų, t.y. taksofonų, sąnaudos, taip pat mokėjimai kitiems operatoriams, informacijos teikimo ir kt. tiesiogiai paslaugoms priskiriamos sąnaudos;

13.2. *Personalo sąnaudos* - tai netiesiogiai paslaugoms priskiriamos sąnaudos, kurios apima tiesiogines išmokas darbuotojams arba mokėjimus, kurie atliekami darbuotojų vardu išorės ūkio subjektams („Sodra“, kelionės išlaidos ir t.t.);

13.3. *Nusidėvėjimo sąnaudos*, t.y. ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos pagal ilgalaikio turto apskaitos kategorijas. Visoms ilgalaikio turto kategorijoms taikomas tiesinis nusidėvėjimo sąnaudų skaičiavimo metodas;

13.4. *Einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos* papildomai grupuojamos pagal panaudojimo paskirtį į Tinklo priežiūros, Patalpų priežiūros, Transporto priežiūros, IT aptarnavimo ir Mažaverčio inventoriaus sąnaudas;

13.5. *Elektros energijos sąnaudos*;

13.6. *Administracinės sąnaudos*: kanceliarinės, pašto ir kurjerių, vertimų, bankų paslaugų ir kitos biuro administravimo sąnaudos;

13.7. *Rinkodaros ir pardavimo sąnaudose* atskira grupe išskirta Sąskaitų klientams pateikimo sąnaudos;

13.8. *Finansinės sąnaudos*;

13.9. *Mokesčių sąnaudos*. Šią grupę sudaro žemės, nekilnojamo turto ir kitų mokesčių sąnaudos;

13.10. *Kitos sąnaudos*. Į šią grupę įeina likusios įvairios sąnaudos, kurios nepateko į anksčiau paminėtas grupes;

13.11. *Bendrosios sąnaudos, nepriskiriamos paslaugoms* yra išskirtos atskira sąnaudų grupe jau Sąnaudų modulyje. Tai sąnaudos, kurios neskirstomos telekomunikacinėms paslaugoms;

13.12. Sąnaudų modulyje atskiru pogrupiu išskiriama protingumo kriterijų atitinkanti *investicijų grąža*.

13.12.1. Investicijų grąža - tai Grupės reikalaujama grąžos norma, nustatyta atsižvelgiant į Grupės naudojamą kapitalą. Naudojamo kapitalo apimtis skaičiuojama kaip ataskaitinio laikotarpio pirmąjį dieną ir kiekvieno ketvirčio pabaigoje naudoto kapitalo apimčių aritmetinis vidurkis.

$$\text{Naudojamas kapitalas} = \text{Ilgalaikis turtas} + \text{Trumpalaikis turtas} - \frac{\text{Trumpalaikiai išsipareigojimai}}{(\text{mokėtinos sumos})} - \text{Atidėjimai} (\text{sukauptos sąnaudos})$$

13.12.2. Investicijų grąžos norma remiasi Vidutinės svertinės kapitalo kainos skaičiavimu.

13.12.3. Protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža apskaičiuojama taip:

$$\text{Protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža} = \frac{\text{Naudojamas kapitalas}}{\text{Kapitalo kaina}} \times \text{Kapitalo kaina}$$

14. Visas sąnaudas pagal ekonomines grupes toliau galima klasifikuoti į keturias rūšis: tiesiogines, netiesiogines, bendrąsias sąnaudas (paskirstomas telekomunikacinėms paslaugoms ir nepaskirstomas telekomunikacinėms paslaugoms). Apskaičiuojant konkrečių galutinių paslaugų (produktų) vieneto sąnaudas, dalyvauja visos sąnaudų rūšys. Nepaskirstomos sąnaudos priskiriamos kitoms netelekomunikacinėms paslaugoms.

Sąnaudų ekonominės grupės	Sąnaudų rūšys			
	Tiesioginės sąnaudos	Netiesioginės sąnaudos	Bendrosios sąnaudos, paskirstomos paslaugoms	Nepaskirstomos sąnaudos
Tiesioginės sąnaudos	X			
Personalo sąnaudos		X	X	X
Nusidėvėjimas		X		
Einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos	X	X	X	X
Elektros energijos sąnaudos	X	X	X	
Administracinės sąnaudos	X	X	X	X

Rinkodaros ir pardavimų sąnaudos	X	X	X	
Finansinės sąnaudos		X	X	X
Kitos sąnaudos		X	X	X
Mokesčiai	X	X	X	X
Bendrosios sąnaudos, nepriskiriamos paslaugoms				X

1 lent. Sąnaudų ekonominių grupių pasiskirstymas pagal sąnaudų rūšis

IV. VEIKLŲ MODULIS

15. Veiklų modulis yra tarpinis sąnaudų paskirstymo etapas tarp sąnaudų ir sąnaudų objektų modulių.

16. Veiklų modulyje sąnaudos paskirstomos į veiklas, informacines sistemas, klientų segmentus, tinklo elementus ir produktus, bendrąsias ir kt. sąnaudas.

17. Veiklų modulį sudaro šie sąnaudų centrai:

17.1. *Tiesioginės sąnaudos*. Tai sąnaudos, kurios gali būti tiesiogiai ir vienareikšmiškai priskirtos paslaugai;

17.2. *Struktūros sąnaudos*. Tai organizacinės struktūros sąnaudos. Šis sąnaudų centras naudojamas sąnaudų paskirstymui tarp Sąnaudų ir Veiklų modulių. Sąnaudos, kurios yra priskiriamos struktūriniais padaliniais, toliau paskirstomos pagal etatų skaičių (ang. *Full time equivalents (FTE's)*) į atitinkamų padalinių veiklas;

17.3. *Procesų sąnaudos*. Veiklos grupuojamos į pagrindinius, pagalbinius ir dukterinių įmonių procesus;

17.4. *Ilgalaikio turto sąnaudos*. Tai ilgalaikio turto nusidėvėjimo, turto apskaitos ir turto mokesčių sąnaudos, pagal ilgalaikio turto panaudojimo paskirtį;

17.5. *Tinklo komponentų sąnaudos*. Tai tinklo modeliavime naudojamų tinklo elementų ir tinklo produktų sąnaudos;

17.5.1. Tinklo elementai – tai fiziniai tinklo objektai arba pirminės sudedamosios telekomunikacijų tinklo dalys, kuriuos naudojamos tinklo produktų sukūrimui. Tinklo elementus sudaro ilgalaikio turto, techninės priežiūros, veiklos rūšių ir kitos sąnaudos;

17.5.2. Tinklo produktai – tai loginiai tinklo objektai arba tinklo elementų pagrindu sukurta funkcijų visuma, kuri naudojama telekomunikacijų paslaugų teikimui. Tinklo produktai yra nustatomi atsižvelgiant į telekomunikacijų tinklo struktūrą ir technologijas;

17.5.3. Tinklo modelis – tai tinklo elementų ir tinklo produktų visuma, kurią sudaro įvairūs loginiai sąryšiai tarp šių tinklo komponentų bei tarp tinklo komponentų ir tarp teikiamų paslaugų. Tinklo modeliavimas apima visų su tinklo komponentais susijusių sąnaudų grupių sąryšių ir norminių koeficientų nustatymus bei šių koeficientų dydžių skaičiavimus. Norminiai koeficientai parodo, kokių dydžiu tam tikri tinklo komponentai panaudojami kitiems tinklo komponentams arba galutinėms paslaugoms teikti;

17.5.4. Tinklo modeliavimas grindžiamas priešastingumo, kaupimo, objektyvumo, pastovumo, skaidrumo, naudingumo ir patikimumo principais. Pastovumo principas netaikomas tais atvejais, jeigu atsiranda naujos tinklo technologijos arba pradėdamos teikti naujos paslaugos;

17.5.5. Tinklo modeliavimo procesas apima tinklo komponentų sąrašo atnaujinimą, tinklo modeliavimo matricų parengimą, tinklo statistinių duomenų surinkimą, tinklo komponentų norminių koeficientų skaičiavimą, tinklo modeliavimo duomenų suvedimą į matricas ir MyABCM sistemą;

17.6. *Sistemų sąnaudos*. Tai Bendrovės teritorinis ir telefoninis tinklas, klientų aptarnavimo ir apskaitos sistema, įmonės išteklių valdymo sistemos, tinklo informacinės ir tinklo valdymo sistemos, interneto paslaugų teikimo ir kitos IT sistemos;

17.7. *Klientų segmentų aptarnavimo sąnaudos*- tai sąnaudos, kurios nėra susijusios su jokia konkrečia paslauga, tačiau patiriamos aptarnaujant klientus ar jų grupes;

17.8. *Bendrosios sąnaudos, paskirstomos paslaugoms* - tai sąnaudos, kurios nėra susijusios su jokia konkrečia paslauga ar klientų grupe, tačiau kurios būtinos plėtojant verslą. Tai tokios sąnaudos, kaip verslo valdymo, finansų valdymo ir pan;

17.9. *Bendrosios sąnaudos, nepaskirstomos paslaugoms* – tai sąnaudos, kurios nėra susijusios su jokia paslauga ir nėra būtinos verslo plėtojimui. Tai savanoriško pasirinkimo sąnaudos, pavyzdžiui, parama, labdara.

V. SĄNAUDŲ OBJEKTŲ MODULIS

18. Sąnaudų objektai – tai sąnaudų paskirstymo modelio galutinis lygis, kuris apima reguliuojamas paslaugas, kurios sugrupuotos pagal rinkas, universalią paslaugą (taksofonus), nereguliuojamas paslaugas ir kitas netelekomunikacines paslaugas.

19. Žemiau pateikiamas verslo vienetų (rinkų) sąrašas:

19.1. Prieiga vartotojams prie viešojo telefono ryšio tinklo fiksuotoje vietoje;

19.2. Prieiga paslaugų gavėjams prie viešojo telefono ryšio tinklo fiksuotoje vietoje;

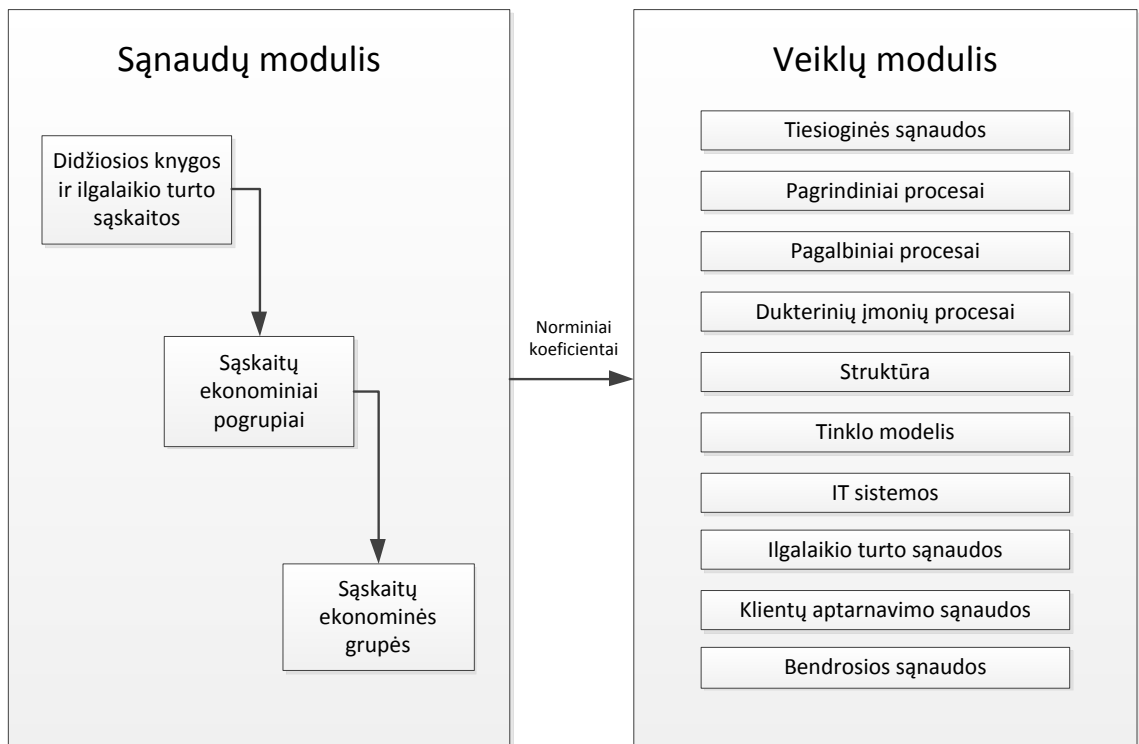
19.3. Vietinio ir nacionalinio telefono ryšio paslaugos vartotojams fiksuotoje vietoje;

- 19.4. Vietinio ir nacionalinio telefono ryšio paslaugos paslaugų gavėjams fiksuotoje vietoje;
- 19.5. Tarptautinio telefono ryšio paslaugos vartotojams fiksuotoje vietoje;
- 19.6. Tarptautinio telefono ryšio paslaugos paslaugų gavėjams fiksuotoje vietoje;
- 19.7. Mažmeninis minimalus skirtųjų linijų rinkinys;
- 19.8. Inicijavimo paslaugos;
- 19.9. Terminavimo paslaugos;
- 19.10. Nacionalinio tranzito paslaugos;
- 19.11. Tarptautinio tranzito paslaugos;
- 19.12. Didmeninė atsieta prieiga;
- 19.13. Didmeninė plačiajuosčio ryšio prieiga;
- 19.14. Didmeninis mažos spartos skirtųjų linijų galinis segmentas;
- 19.15. Nacionalinis skirtųjų linijų magistralinis segmentas;
- 19.16. Universali paslauga (taksofonų paslaugos);
- 19.17. TV siuntimo paslaugų rinka;
- 19.18. Nereguliuojamos paslaugos;
- 19.19. Kitos veiklos paslaugos (ne telekomunikacinės veiklos).

20. Modeliavimo rezultate gautos sąnaudų objektų sąnaudos lyginamos su jų pajamomis. Sąnaudų objektų pajamų duomenys yra gaunami iš Didžiosios knygos modulio ataskaitų. Sąnaudų objektų modulyje suvedama statistinė paslaugų informacija, įgalinanti apskaičiuoti paslaugos vieneto (pvz., linijos, minutės) pelningumą (nuostolingumą).

VI. SĄNAUDŲ PASKIRSTYMAS IŠ SĄNAUDŲ MODULIO Į VEIKLŲ MODULĮ

21. Sąnaudų modulio sąnaudos yra priskiriamos Veiklų modulio sąnaudų centrams tiesiogiai arba naudojant norminius koeficientus. Sąnaudų norminiai koeficientai taip pat yra naudojami sąnaudų perkėlimui modulio ribose iš vienos sąnaudų grupės į kitą.

2 pav. Sąnaudų paskirstymo iš Sąnaudų modulio į Veiklų modulį principai

22. Sąnaudų paskirstymas atliekamas tokiu eiliškumu:

22.1. *Tiesioginės sąnaudos.* Visos Sąnaudų modulio tiesioginės sąnaudos yra priskiriamos Veiklų modulio tiesioginėms sąnaudoms. Veiklų modulyje išlaikomas toks pat tiesioginių sąnaudų grupavimas kaip ir Sąnaudų modulyje;

22.2. *Personalo sąnaudos.* Šios sąnaudos paskirstomos padaliniais pagal jų faktines sąnaudas, o vėliau - pagal darbuotojų skaičių - padalinių veikloms. Mokymai ir studijos, darbuotojų draudimas bei išėtinės pašalpos yra paskirstomos padaliniais pagal juose užimtų etatų skaičių;

22.3. *Nusidėvėjimas (Ilgalaikio turto sąnaudos).* Visos nusidėvėjimo sąnaudos priskiriamos tarpiniams sąnaudų centrams sugrupuojant sąnaudas į tokias grupes: Informacinių sistemų, Transporto, Pastatų, Tinklo elementų ir Kito turto grupes;

22.3.1. Visos informacinių technologijų nusidėvėjimo sąnaudos priskiriamos atitinkamoms IT sistemoms;

22.3.2. Transporto priemonių nusidėvėjimo sąnaudos yra paskirstomos padaliniais pagal priklausančių automobilių skaičių;

22.3.3. Pastatų nusidėvėjimo sąnaudos paskirstomos padaliniais ir technologiniams pastatams bei statiniams pagal naudojamą plotą;

22.3.4. Tinklo elementų nusidėvėjimo sąnaudos priskiriamos atitinkamiems tinklo elementams;

22.3.5. Bendro naudojimo turto nusidėvėjimo sąnaudos skirstomos padaliniais pagal darbuotojų skaičių;

22.3.6. Duomenų perdavimo klientų bazės nusidėvėjimo sąnaudos skirstomos atitinkamoms duomenų perdavimo paslaugoms;

22.4. *Einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos.* Visos *einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos* sugrupuotos į tokias grupes: Tinklo priežiūros, Patalpų priežiūros, Transporto priežiūros, IT aptarnavimo ir Mažaverčio inventoriaus sąnaudas;

22.4.1. Tinklo priežiūros sąnaudos priskiriamos tinklo komponentams arba tam tikroms su tinklo priežiūra susijusioms veiklos rūšims, arba padaliniais, kurie šias medžiagas sunaudoja. Tiesiogiai su paslaugomis susijusios tinklo priežiūros sąnaudos nukreipiamos į tiesiogines sąnaudas;

22.4.2. Patalpų priežiūros sąnaudos paskirstomos padaliniais ir technologiniams statiniams pagal naudojamą plotą;

22.4.3. Transporto priežiūros sąnaudos paskirstomos padaliniais pagal padalinyje naudojamų automobilių skaičių, kuro sąnaudos paskirstomos padaliniais pagal faktines išlaidas;

22.4.4. IT aptarnavimo sąnaudos paskirstomos informacinėms sistemoms. Tiesiogiai su paslaugomis susijusios IT aptarnavimo sąnaudos nukreipiamos į tiesiogines sąnaudas;

22.4.5. Mažaverčio inventoriaus sąnaudos yra priskiriamos visiems padaliniais pagal faktines išlaidas;

22.5. *Elektros energijos sąnaudos.* Elektros energija technologinėms reikmėms priskiriama tinklo komponentui „Elektros energijos tiekimo įranga“. Elektros energija patalpose priskiriama padaliniais pagal kiekvieno padalinio užimamą plotą. Perparduodama elektros energija nukreipiama į tiesiogines sąnaudas;

22.6. *Administracinės sąnaudos.* Šios sąnaudos yra skiriamos padaliniais, atsižvelgiant į atitinkamo padalinio faktines išlaidas arba darbuotojų skaičių padaliniuose. Bankų paslaugų sąnaudos priskiriamos bendrosioms sąnaudoms, kurios vėliau paskirstomos paslaugoms;

22.7. *Rinkodaros ir pardavimų sąnaudos.* Didžioji dalis rinkodaros sąnaudų yra priskiriama tiesioginėms sąnaudoms. Likusi dalis sąnaudų yra priskiriama atitinkamoms veikloms, struktūriniams padaliniais arba bendrosioms sąnaudoms pagal sąnaudų panaudojimo apimtį;

22.8. *Finansinės sąnaudos.* Visos finansinės sąnaudos priskiriamos bendrosioms sąnaudoms, paskirstomoms paslaugoms;

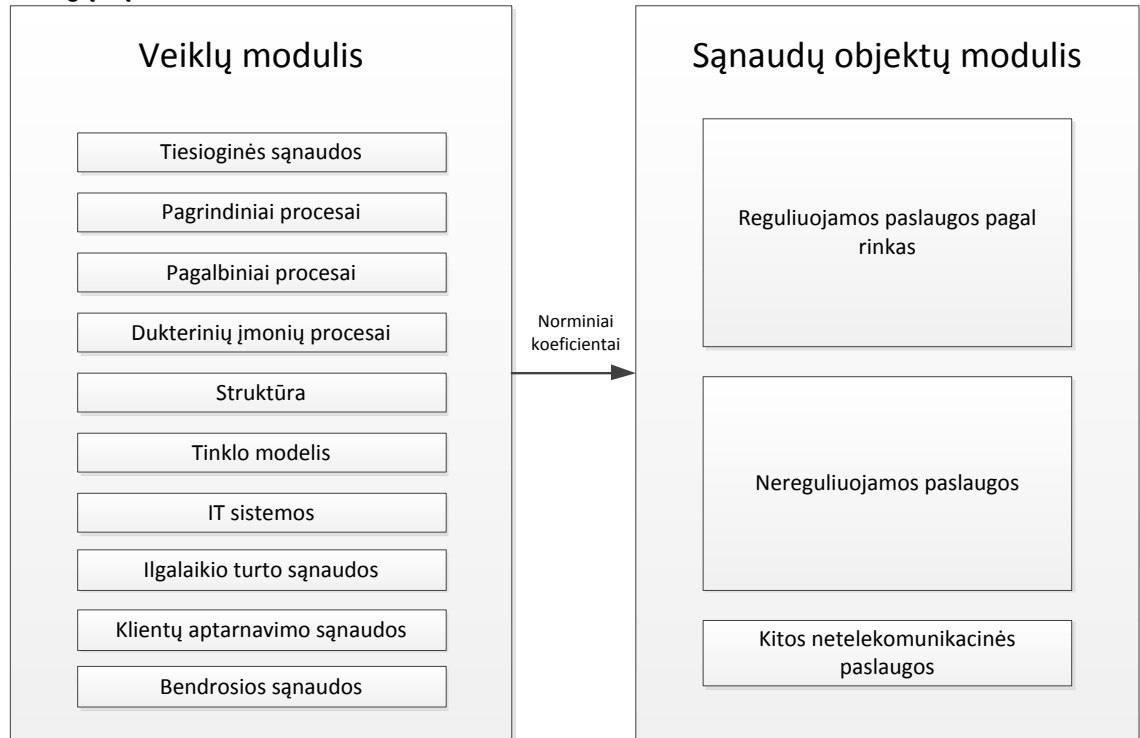
22.9. *Kitos sąnaudos.* Ryšių su investuotojais sąnaudos priskiriamos struktūriniams padaliniui „TEO vadovybė“, audito sąnaudos – bendrosioms, paskirstomoms sąnaudoms, ir draudimo sąnaudos – padaliniais pagal vidutinį etatų skaičių. Visos likusios sąnaudos, esančios kitų sąnaudų grupėje, paskirstomos pagal sąnaudų panaudojimą į struktūrinius padalinius;

22.10. *Mokesčių sąnaudos.* Žemės ir nekilnojamo turto mokesčiai priskiriami pastatams. Mokestis prie pajamų šaltinio, aplinkos taršos, žyminis ir kiti mokesčiai priskiriami bendrosioms sąnaudoms, paskirstomoms paslaugoms. PVM sąnaudos, susijusios su ilgalaikiu turtu, paskirstomos atitinkamam ilgalaikiam turtui pagal nurašytą likutinę turto vertę. Neatskaitomas PVM ir atstatomas PVM skirstomi į padalinius pagal sąnaudų panaudojimą;

22.11. *Bendrosios sąnaudos, nepaskirstomos paslaugoms.* Per tarpinį sąnaudų centrą veiklų modulyje priskiriamos kitoms netelekomunikacinėms paslaugoms.

VII. SĄNAUDŲ PASKIRSTYMAS IŠ VEIKLŲ MODULIO Į SĄNAUDŲ OBJEKTŲ MODULĮ

23. Sąnaudų paskirstymo iš Veiklų modulio į Sąnaudų objektų modulį rezultate gaunamos Grupės paslaugų sąnaudos.

3 pav. Sąnaudų paskirstymo iš Veiklų modulio į Sąnaudų objektų modulį principai

24. Sąnaudų paskirstymas atliekamas tokiu eiliškumu:

24.1. *Tiesioginės sąnaudos* yra priskiriamos tiesiogiai galutiniams sąnaudų objektams (paslaugoms);

24.2. *Procesų sąnaudos.* Veiklų modulyje visos Grupės veiklos yra sugrupuotos į pagrindinius, pagalbinius ir dukterinių įmonių procesus;

24.3. *Pagrindinių procesų veiklų sąnaudos gali būti nukreipiamos:*

24.3.1. tinklo komponentams, jei tos sąnaudos susijusios su tinklo valdymo ir eksploatavimo, plėtros, planavimo ir statybos procesais;

24.3.2. telekomunikacinėms paslaugoms, jei tos veiklos sąnaudos yra tiesiogiai susijusios su teikiamomis telekomunikacinėmis paslaugomis;

24.3.3. kitoms netelekomunikacinėms paslaugoms;

24.3.4. klientų aptarnavimo sąnaudoms;

24.3.5. IT sistemoms.

24.4. *Pagalbinių (verslo palaikymo) procesų veiklų sąnaudos* gali būti nukreipiamos:

24.4.1. pagrindinių procesų veikloms, jei tam tikros verslo palaikymo veiklos yra susijusios su pagrindinėmis veiklomis;

24.4.2. kitoms pagalbinių procesų veikloms arba struktūriniams padaliniais;

24.4.3. tinklo komponentams, jei tam tikros verslo palaikymo veiklos yra susijusios su tinklo administravimu, technine priežiūra;

24.4.4. netelekomunikacinėms paslaugoms, jei verslo palaikymo procesų veiklos susijusios su netelekomunikacinių paslaugų teikimu išorės klientams;

24.4.5. IT sistemoms, jei veiklos susiję su IT sistemomis;

- 24.4.6. klientų aptarnavimo sąnaudoms;
- 24.4.7. bendrosioms sąnaudoms.
- 24.5. *Dukterinių įmonių procesų veiklų sąnaudos* gali būti priskiriamos:
  - 24.5.1. pagrindinių procesų veikloms, jei tam tikros verslo palaikymo veiklos yra susijusios su pagrindinėmis veiklomis;
  - 24.5.2. kitoms pagalbinių procesų veikloms arba struktūriniais padaliniais;
  - 24.5.3. netelekomunikacinėms paslaugoms, jei verslo palaikymo procesų veiklos susijusios su netelekomunikacinių paslaugų teikimu išorės klientams;
  - 24.5.4. klientų aptarnavimo sąnaudoms;
  - 24.5.5. bendrosioms sąnaudoms.
- 24.6. *Sistemų sąnaudos* gali būti priskiriamos:
  - 24.6.1. Vidaus infrastruktūros sistemos (KDV) - tai Bendrovės vidinėms reikmėms skirtų duomenų perdavimo tinklo resursų ir kompiuterizuotų darbo vietų bei jų aptarnavimo sąnaudos. Šios sąnaudos paskirstomos Grupės įmonėms pagal duomenų perdavimo tinklo resursų panaudojimą.
  - 24.6.2. Tinklo informacinės sistemos sąnaudos (TIS) yra paskirstomos padaliniais, pagal vartotojų skaičių.
  - 24.6.3. Klientų aptarnavimo ir apskaitos sistemos (KAAS) sąnaudos paskirstomos paslaugoms pagal pastarųjų pajamas.
  - 24.6.4. Įmonės išteklių valdymo sistemų (ERM) ir Bendrovės teritorinio tinklo (CTN) sąnaudos paskirstomos Bendrovės padaliniais ir Grupės įmonėms pagal vidutinį darbuotojų skaičių.
  - 24.6.5. Bendrovės IT sąnaudos paskirstomos Bendrovės padaliniais pagal kompiuterių skaičių.
  - 24.6.6. Kitų Grupės įmonių IT sąnaudos paskirstomos tų įmonių veikloms pagal vidutinį darbuotojų skaičių.
  - 24.6.7. Interneto paslaugų teikimo sistemų (ISP) ir Tinklo valdymo sistemos (TVS) sąnaudos paskirstomos tinklo komponentams, remiantis ISP ir TVS sistemų aptarnavimo sutarčių duomenimis bei atsižvelgiant į sistemų kiekį.
- 24.7. *Tinklo komponentų sąnaudos*. Visos sąnaudos, susijusios su tinklo komponentais, patenka į tinklo modelį ir jame yra paskirstomos iki galutinių sąnaudų objektų.
  - 24.7.1. Tinklo modeliavimas atliekamas dviem etapais: pirmiausia visos tinklo elementų sąnaudos paskirstomos tinklo produktams, o po to – tinklo produktų sąnaudos priskiriamos teikiamoms paslaugoms.
  - 24.7.2. Pirmojo tinklo modeliavimo etapo metu žemesnės technologinės hierarchijos tinklo komponentų (tinklo elementų) sąnaudos priskiriamos aukštesnės technologinės hierarchijos tinklo komponentams (tinklo produktams). Tinklo produktai išskiriami į prieigos ir pagrindinio (perdavimo) tinklo produktus.
  - 24.7.3. Antrajame tinklo modeliavimo etape tinklo produktų sąnaudos yra priskiriamos atitinkamoms paslaugoms, priklausomai nuo tinklo produktų paskirties ir technologinės paslaugų sudėties.
- 24.8. *Klientų aptarnavimo sąnaudos*, susikaupusios atskiruose klientų segmentuose, paskirstomos paslaugoms proporcingai tam segmentui teikiamų paslaugų kiekiui.
- 24.9. *Bendrosios sąnaudos, paskirstomos paslaugoms*, yra paskirstomos paslaugoms proporcingai jų sąnaudų dydžiui.
- 24.10. *Nepaskirstomos sąnaudos* yra sukaupiamos atskirame sąnaudų centre ir priskiriamos kitoms netelekomunikacinėms paslaugoms.

VIII. NAUDOJAMO KAPITALO PASKIRSTYMAS PASLAUGOMS

25. Naudojamo kapitalo paskirstymui MyABCM sistemoje yra sukurtas atskiras modelis, kuriame paskirstoma naudojamo kapitalo suma.

26. Atsižvelgiant į kapitalo poreikį kiekvienam resursui, veiklai ir/arba sąnaudų objektui, naudojamas kapitalas paskirstomas Sąnaudų, Veiklų arba Sąnaudų objektų modulių sąnaudų centrams. Naudojamo kapitalo galimas pirminis paskirstymas sąnaudų centrams pateikiamas 2 lent. Atlikus naudojamo kapitalo sąnaudų pirminį paskirstymą, toliau sąnaudos paskirstomos pagal nustatytus norminius koeficientus taip pat, kaip Sąnaudų paskirstymo modelyje, kuris aprašytas aukščiau.

27. Protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža paskirstoma taip pat kaip naudojamas kapitalas.

ABC modelio struktūra	Ilgalaikis turtas			Trumpalaikis turtas	Trumpalaikiai įsipareigojimai	
	Materialusis turtas	Nematerialusis turtas	Finansinis turtas		Mokėtinos sumos	Atidėjimai
Sąnaudų modulis:						
Tiesioginės sąnaudos				X	X	
Personalo sąnaudos						X
Ilgalaikio turto sąnaudos (nusidėvėjimas)	X	X		X		
Einamojo remonto ir aptarnavimo sąnaudos				X	X	
Elektros energijos sąnaudos					X	
Administracinės sąnaudos				X	X	
Rinkodaros ir pardavimo sąnaudos					X	
Finansinės sąnaudos						
Kitos sąnaudos				X		X
Mokesčiai						X
Bendrosios sąnaudos, nepriskiriamos sąnaudoms						X
Veiklų modulis:						
Struktūros sąnaudos						X
Procesų sąnaudos						
Tinklo komponentų sąnaudos					X	
Sąnaudų objektų modulis:						
Paslaugos				X		X
Klientų aptarnavimo sąnaudos						
Bendrosios sąnaudos			X	X		X

2 lent. Naudojamo kapitalo pasiskirstymas pagal sąnaudų rūšis sąnaudų centrams

IX. DUOMENŲ SURINKIMAS IR KONTROLĖ

28. Duomenys reikalingi Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modeliui kaupiami nuolat pirminiuose šaltiniuose, IT sistemų duomenų bazėse. IT sistemų savininkai kontroliuoja duomenų tikslumą ir teisingumą.

29. Sąnaudų nešiklių reikšmės, kurios nustatomos periodiškai, kaupiamos Bendrovės vidiniuose kataloguose elektroninėse laikmenose jas papildant ne rečiau kaip kas ketvirtį.

30. Finansų tarnybos vadovas periodiškai patvirtina Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modeliavimo planą, kuriame yra aprašyta, kokie darbai ir kada turi būti atlikti, kokių padalinių darbuotojai yra atsakingi už paskirtų užduočių atlikimą, pateikiamų duomenų pagrįstumą, teisingumą bei tikrumą.

Finansų tarnybos Verslo sąnaudų įvertinimo skyriaus atsakingi darbuotojai kontroliuoja, kad atsakingiems padalinių darbuotojams priskirtos užduotys būtų atliktos laiku.

31. Sąnaudų apskaitos (verslo sąnaudų paskirstymo) ir apskaitos atskyrimo metodika tvirtinama Finansų tarnybos vadovo pateikiant metinę ataskaitą RRT.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modelis atnaujinamas vieną kartą per metus. Atskirais atvejais modelis gali būti atnaujinamas įvykus reikšmingiems pokyčiams.

33. Grupės finansiniais metais yra laikomi kalendoriniai metai.

34. Verslo sąnaudų paskirstymo per veiklas modelyje yra naudojami oficialūs Grupės metiniai konsoliduoti finansiniai duomenys.

35. Remiantis sąnaudų apskaitos ir apskaitos atskyrimo taisyklėmis TEO tinklapyje skelbiama metinė ataskaita turi nepažeisti Grupėje patvirtinto Komercinių ir technologinių paslapčių sąrašo.

4. VIDUTINĖS SVERTINĖS KAPITALO KAINOS APSKAIČIAVIMAS

Vidutinės svertinės kapitalo kainos skaičiavimo metodologija

Vadovaujantis Lietuvos respublikos ryšių reguliavimo tarnybos patvirtintais Sąnaudų apskaitos bei Apskaitos atskyrimo taisyklėse nustatytais reikalavimais, vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai (WACC) yra apskaičiuojami pagal formulę:

$$WACC = R_E * \frac{E}{E + D} + R_D * \frac{D}{E + D}$$

čia:

WACC – vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai (%),

R_E – nuosavo kapitalo kaštai (%),

R_D – skolinto kapitalo kaštai (%),

E – nuosavas kapitalas,

D – skolintas kapitalas.

Vadovaujantis Sąnaudų apskaitos bei Apskaitos atskyrimo taisyklėse nustatytais reikalavimais Ūkio subjektas nuosavo kapitalo kaštus turi apskaičiuoti pagal kapitalo kaštų modelio formulę:

$$R_E = R_F + \beta_L * (R_M - R_F) + R_{size}$$

čia:

R_E – nuosavo kapitalo kaštai (%),

R_F – bazinė pelno norma (%),

$(R_M - R_F)$ – nuosavo kapitalo rizikos premija (angl. enterprise risk premium, ERP), apskaičiuojama kaip skirtumas tarp R_M (rinkos vidutinė pelno norma (%)) ir R_F (bazinės pelno norma),

β_L – beta koeficientas, rodantis emitento (Ūkio subjekto) akcijų rizikingumo ir visos akcijų rinkos rizikingumo santykį.

R_{size} – įmonės dydžio premija (%) – papildoma investavimo į mažesnes įmones rizika.

Pagal Sąnaudų apskaitos bei Apskaitos atskyrimo taisyklėse nustatytus reikalavimus Ūkio subjekto veikloje naudojamo kapitalo apimtis apskaičiuojama kaip nuosavo ir skolinto kapitalo suma, atitinkanti lygybę:

$$K = E + D = FA + CA - CL - PR$$

čia:

K – veikloje naudojamo kapitalo apimtis,

FA – veikloje naudojamas ilgalaikis turtas,

CA – trumpalaikis turtas,

CL – trumpalaikiai įsipareigojimai,

PR – atidėjimai

Skaiciavimo kintamųjų verčių nustatymas

Kintamasis	Pagrindimas/Šaltinis
R_F - bazinė pelno norma	Siekiant apskaičiuoti nerizikingų investicijų gražos normą, naudojama atitinkamos valstybės vyriausybės obligacijų graža. Kadangi Europos Centrinio Banko (ECB) vertinimu obligacijų rinka Lietuvoje nėra pakankamai likvidi, bazinei palūkanų normai nustatyti yra naudojama ECB pateikiama ES valstybių ilgalaikio skolinimosi normų statistika.
β_L – beta koeficientas	Beta koeficientas atspindi ūkio šakos ar įmonės rizikingumo laipsnį, lyginant su visomis akcijų biržoje kotiruojamomis įmonėmis. Beta koeficientas apskaičiuotas remiantis Aswath Damodaran rekomendacijomis ir duomenimis. Pagal minėtą duomenų bazę TEO LT, AB beta faktorius buvo pakoreguotas įvertinant efektyvią TEO LT, AB pelno mokesčio normą ir D/E santykį.
$(R_M - R_F) = ERP$ - nuosavo kapitalo rizikos premija	Nuosavo kapitalo rizikos premija rodo skirtumą tarp istorinės akcijų rinkos gražos ir nerizikingų investicijų gražos.
R_{size} – kompanijos dydžio premija	Kompanijos dydžio rizikos premija rodo, kokią papildomą riziką prisiima investuotojas investuodamas į mažesnes kompanijas. Skaiciuojant kompanijos dydžio rizikos premiją buvo naudojamos kompanijos Morningstar Ibbotson nustatytos rizikos premijos.
R_D – skolinto kapitalo kaina	Skolinto kapitalo kaina buvo apskaičiuota, remiantis Lietuvos banko vidutine palūkanų norma, taikyta įmonių ilgalaikėms paskoloms (ilgesnėms nei 5 metų), suteiktoms litais per 2012 m. laikotarpį.
T – efektyvi pelno mokesčio norma	Efektyvi pelno mokesčio norma nustatoma dalinant apskaičiuotą ataskaitinio laikotarpio pelno mokestį iš pelno (nuostolio) prieš apmokestinimą.
$E/(E+D)$ - nuosavo kapitalo dalis visame kapitale	Nuosavo kapitalo lyginamasis svoris paskaičiuojamas kaip santykis tarp nuosavo kapitalo sumos ir bendros kapitalo sumos (nuosavo ir skolinto).
$D/(D+E)$ - skolinto kapitalo lyginamasis svoris	Skolinto kapitalo lyginamasis svoris paskaičiuotas kaip santykis tarp skolinto kapitalo sumos ir bendros kapitalo sumos (nuosavo ir skolinto).

Svertinės kapitalo kainos WACC apskaičiavimas

Vadovaujantis Sąnaudų apskaitos bei Apskaitos atskyrimo taisyklėse nustatytais reikalavimais ir naudojant atitinkamai nustatytus kintamųjų verčių dydžius TEO nominalūs vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai (WACC) už 2012 metus skaičiuojami taip:

$$R_E = 4\% + 0,71 * 5,8\% + 1,77\% = 9,89\%$$

$$WACC = 9,89\% * 0,9964 + 3,75\% * 0,0036 = 9,87\%$$

Taip pat, įvertinus efektyvią TEO pelno mokesčio normą, buvo apskaičiuoti realūs vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai (WACC) prieš mokesčius:

$$WACC_{pre-tax} = \frac{9,87\%}{(1 - 10,28\%)} = 11,00\%$$

5. NAUDOJAMO KAPITALO IR PROTINGUMO KRITERIJŲ ATITINKANČIOS INVESTICIJŲ GRAŽOS APSKAIČIAVIMO ATASKAITA

<i>Balanso straipsnis</i>	<i>Naudojamas kapitalas, Lt</i>	<i>Svertinė kapitalo kaina, %</i>	<i>Protingumo kriterijų atitinkanti investicinė grąža, Lt</i>
Ilgalaikis turtas	790,228,583	11.00%	86,925,144
Trumpalaikis turtas	339,647,515		37,361,227
Trumpalaikiai įsipareigojimai	79,113,179		8,702,450
Iš viso	1,050,762,919		115,583,921

6. VERSLO VIENETŲ PELNO (NUOSTOLIO) ATASKAITA

<i>Verslo vieneto pavadinimas</i>	<i>Pajamos Lt</i>	<i>Sąnaudos Lt</i>	<i>Protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąža Lt</i>	<i>Veiklos rezultatas Lt</i>
Prieiga prie viešojo tel. ryšio tinklo fiksuotoje vietoje	129,235,131	90,133,506	20,046,791	39,101,626
Telefono ryšio paslaugos fiksuotoje vietoje	91,545,025	38,961,105	6,549,107	52,583,920
Tinklų sujungimo paslaugos	7,585,354	2,812,266	734,067	4,773,087
Universali paslauga	541,781	777,778	66,994	-235,996
Didmeninė plačiajuosčio ryšio prieiga	461,949	608,931	66,662	-146,982
Skirtųjų linijų segmentas	3,174,875	1,910,219	271,980	1,264,656
Didmeninė atsietą prieiga	9,932,497	8,307,049	2,554,012	1,625,448
TV siuntimo paslaugų rinka	728,257	385,700	52,633	342,556
Nereguliuojamos paslaugos	491,858,584	422,982,452	78,982,334	68,876,132
Kitos netelekomunikacinės paslaugos	28,587,869	19,325,260	6,259,342	9,262,609
Iš viso:	763,651,322	586,204,265	115,583,921	177,447,057

7. VERSLO VIENETŲ NAUDOJAMO KAPITALO ATASKAITA

<i>Verslo vieneto pavadinimas</i>	<i>Ilgalaikis turtas Lt</i>	<i>Trumpalaikis turtas Lt</i>	<i>Trumpalaikiai įsipareigojimai Lt</i>	<i>Naudojamas kapitalas Lt</i>
Prieiga prie viešojo tel. ryšio tinklo fiksuotoje vietoje	138,988,169	55,357,971	12,102,584	182,243,556
Telefono ryšio paslaugos fiksuotoje vietoje	31,770,628	35,262,428	7,495,719	59,537,337
Tinklų sujungimo paslaugos	4,439,842	2,897,011	663,520	6,673,333
Universali paslauga	459,246	299,427	149,637	609,035
Didmeninė plačiajuosčio ryšio prieiga	447,064	230,621	71,670	606,015
Skirtųjų linijų segmentas	1,403,826	1,310,936	242,218	2,472,543
Didmeninė atsieta prieiga	19,807,050	4,501,537	1,090,294	23,218,293
TV siuntimo paslaugų rinka	277,643	284,969	84,132	478,480
Nereguliuojamos paslaugos	545,925,956	227,127,712	55,032,453	718,021,215
Kitos netelekomunikacinės paslaugos	46,709,159	12,374,904	2,180,951	56,903,112
Iš viso:	790,228,583	339,647,515	79,113,179	1,050,762,919

8. VERSLO VIENETŲ FAKTINĖS NAUDOJAMO KAPITALO GRAŽOS ATASKAITA

<i>Verslo vieneto pavadinimas</i>	<i>Veiklos rezultatas (pelnas arba nuostolis) Lt</i>	<i>Verslo vieneto veikloje naudojamas kapitalas Lt</i>	<i>Faktinė verslo vieneto veikloje naudojamo kapitalo grąža (%)</i>
Prieiga prie viešojo tel. ryšio tinklo fiksuotoje vietoje	39,101,626	182,243,556	21.46%
Telefono ryšio paslaugos fiksuotoje vietoje	52,583,920	59,537,337	88.32%
Tinklų sujungimo paslaugos	4,773,087	6,673,333	71.52%
Universali paslauga	-235,996	609,035	-38.75%
Didmeninė plačiajuosčio ryšio prieiga	-146,982	606,015	-24.25%
Skirtųjų linijų segmentas	1,264,656	2,472,543	51.15%
Didmeninė atsietą prieigą	1,625,448	23,218,293	7.00%
TV siuntimo paslaugų rinka	342,556	478,480	71.59%
Nereguliuojamos paslaugos	68,876,132	718,021,215	9.59%
Kitos netelekomunikacinės paslaugos	9,262,609	56,903,112	16.28%
IŠ viso:	177,447,057	1,050,762,919	16.89%